

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za jeden mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za jeden mesec 1 gid.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravištvo in ekspedicijska v „Katal. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 242.

V Ljubljani, v ponedeljek 21. oktobra 1895.

Letnik XXIII.

Pred otvoritvijo državnega zbora.

Jutri zopet prično državni poslanci svoja posvetovanja v državni zbornici. Mej tem časom so se razmere bistveno spremenile. Začasno Kielmanseggovo ministerstvo je odstopilo in poslanci dobé pred seboj na vladnih stolah novo ministerstvo Badenijevo, o katerem se govori, da bo s krepko roko vodil avstrijske državne posle.

Dosedaj se je grof Badeni pri vseh svojih akcijah kot ministerski predsednik zavijal v neki skrivnostnosti polumrak, tako da nihče ni mogel natanko spoznati, kam da Badeni meri, a tudi nikdo ni imel vzroka nejevoljen odvrniti se od njega. To je pokazal že pri izbiranju svojih ministerskih tovarišev. Najboljši delež je seveda privoščil sebi in Poljakom, ker ti imajo svojega ministerskega predsednika, ki je ob enem minister notranjih stvari, in finančnega ministra, zajedno se pa napoveduje še imenovanje posebnega ministra za Galicijo, kar se bo najbrže izvršilo tedaj, ko se na Češkem v toliko vrede politične razmere, da bode tudi za Češko mogoče imenovati posebnega ministra. Naučni minister Gautsch je vaba za nemške liberalce, kakor je strašilo za konservativce, ki so pa opravičeno zadovoljni z novim poljedelskim ministrom, ki je znan kot odličen katoličan in zveden strokovnjak v poljedelstvu. S tem so na novo vlado ob enem navezani tudi češki veleposestniki.

Za Mladočehe je dobil grof Badeni drugo mazilo. Listi namreč soglasno poročajo, da je bil uprav pred otvoritvijo drž. zbora objavljen vladni razglas, s katerim se razveljavijo določila o izjemnem stanju v Pragi in okolici. Dasi ta vladna naredba ne pride sedaj nepričakovano zlasti z ozirom na to, ker se je izjemno stanje že davno skazalo kot nepotrebno, vendar bodo prišli mladočeški poslanci pod tem vtisom, da je izpolnjena njih glavna zahteva, v drž. zbor in uprav s tem se nadeja grof Badeni, da je napravil nekak most mej svojo vlado in mej mladočeško stranko. Ako ne bode mogoče podpirati Mladočehom

vlade, meni grof Badeni, da vsled tega pri njih vlada ne bo naletela na fakijsko nasprotovanje, kakor se je to kazalo vlasti ob koncu zadnjega državnozbornskega zasedanja, ko je bilo vsled tega skoro izključeno vsako parlamentarno delovanje.

Pota za svoje nadaljnje delovanje si je torej grof Badeni vravnal kar le v teh razmerah mogoče pripravna, toda poglobljena stvar pride še le sedaj. Vladi treba namreč stopiti pred državni zbor s svojim programom. Ta boče kažipot raznim državnozbornskim strankam, kako jim je nadalje vravnati svoje postopanje nasproti vladi. Glasila raznih strank zahtevajo zato jasnega programa od vlade, da bodo njih zastopniki imeli potem tudi jasno pot pred seboj. S splošnimi frazami, da se bo vladalo avstrijski, vsem narodnostim jednako pravično, da se bo apelovalo na patrijotizem vseh strank, tako pišejo liberalni listi, ni še nič storjenega, ker tako so svoj program napovedovale še vse dosedanje vlade. Mi nismo tako prenapeti, da bi se s takim programom ne zadovoljili, samo to je naše odločno zahtevanje, da se obljube, izražene v programu, tudi dejanski izpolnjujejo.

Čujejo se glasovi, da si hoče grof Badeni glede vlade ohraniti proste roke ter se po vzgledu Taaffejevem gibati nad strankami. Nekaj časa se je s tem grof Taaffe vzdržal na površji, a je naposled le spoznal, da je za dalje časa in za vspešno vladanje to stališče nemogoče, ker, kedor se le previsoko giblje nad strankami, rad nazadnje obleži pod strankami, oziroma pod klopjo. — Od slovenskih poslancev pa pričakujemo, da bodo tudi v novih razmerah vspešno zastopali koristi našega naroda v državnozbornski delegaciji.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. oktobra.

Prepir v domači hiši. Včerajšnja „N. Fr. Presse“ potrjuje vse naše sodbe o židovsko-liberalni stranki na Dunaju. Najbolj pomenljivo je pa to, da

se kažejo posledice tega velikega poraza tudi v jedru stranke same. To je pokazala najbolj prilika, ko j dr. Kronawetter poročal o svojem delovanju v drž. zboru. „Že v začetku“, pravi dunajska židinja, „se je pokazalo, da se gibljeta v našem liberalnem taboru dve nasprotni stranki. Najpreje so poskušali nasprotniki dr. Kronawettera po antisemitskem načinu zasesti vse prostore v dvorani. Ko se jim pa to ni posrečilo, poskušali so pristaši dr. Kronawetterovi po svojem načinu osvojiti si prve sedeže. Naposled se je morala liberalna stranka popolno umakniti s pozorišča — in s tem je morala pobegniti jedna liberalna stranka pred svojo sestro. — Ali so hoteli s tem dati nezaupnico dr. Kronawetteru? Poslednje se nam zdi deloma opravičeno, kajti tudi mi nismo popolno zadovoljni z njegovim dosedanjim delovanjem.“ — Te besede dunajske židinke nam torej jasno pričajo, da je jelo gnjiti jedro liberalne stranke. Ako še pristavimo besede, katere navaja „N. Fr. Presse“ koncem članka, namreč: „Dokler bodo sedeli v osrednjem volilnem odboru dunajske liberalne stranke ljudje, ki so podpisali okrožnico zoper dr. Kronawettera, tako dolgo bode spremljalo prokletstvo vse volitve liberalne stranke“, označena je dovolj gnjiloba v domači hiši liberalne stranke.

Deželnozbornske volitve bodo spremljali po vseh avstrijskih deželah vroči boji. Na južnem Tirolskem delajo deželnozbornski kandidatje zelo marljivo nato, da se italijanski poslanci ne smejo podati preje v deželni zbor, dokler jim ne bode zagotovljen potreben vpliv. Posebno vspešno agitacijsko sredstvo je boj zoper nemške šole. — Na Češkem zelo vznemirja mladočeško stranko nameravani kompromis v češkem veleposestvu. „Narodni Listy“ rote fevdalce, da se ne smejo zjediniti z nemškimi veleposestniki. Posebno vročega boja je pričakovati pri volitvah v Budjevicah. Čehi, ki so dobili pri zadnjih dveh volitvah sorazmerno malo glasov, poskušajo na vse kriplje, da dosežejo zmago.

Izjemno stanje v Pragi. Včerajšnja „Wiener Zeitg.“ objavlja odlok skupnega ministerstva,

LISTEK.

Očetova povest.

(Iz angleškega prosto poslov. D.)

III.

„Prosim, gospod doktor, pridite hitro! Ko sem šla iz gostilne, je že umirala.“

„V gostilni pri ‚beli vrani?‘ Dobro, pridem precej.“

Naglo grem v gostilno k „beli vrani“. Krčmarica me vcdi v podstrešje in mi o neki tujki pripoveduje.

„To jutro smo to žensko našli na cesti; tožila nam je neprenehoma, da ji je nekdo ukradel 1500 goldinarjev. Mislim, da je zato prišla ravno sém, da bi ji vi pomagali najti denar. Sicer se ne kaže ravno, da bi bila bogata, vendar govori, da morate vi skrbeti, da se zopet najde njen denar. Kakor da bi bilo to v vaši moči, gospod doktor! Morda je ne dobite več žive.“

Tako je torej nekdo ukradel moji ženi 1500 goldinarjev.

„Bojim se, da pridete prepozno; gotovo vas ne bode več spoznala“, pravi dobrosrčna krčmarica. „Pa mi nismo po vas poslali samo zato, ker vaša bolnica potrebuje pomoči, temveč, ker je naravnost vas zahtevala. Na potu jo je napadla kolera.“

„Ali je niste spoznali, kdo da je?“ vprašam s tresočimi ustnicami. „Če ne, bodem sam pogledal.“

Mislím, da je videla krčmarica, kako so se mi tresli prsti, ko sem preiskal žepne svoje žene, kako sem obledel in skoro omedlel, — kajti tekla je doli po kozarec vina. Niti vinarja nisem našel. — Ko vlijem par kapljice zdravila v žličiko, da bi ji dal, se zgane in odpre oči ter me srpo pogleda.

„Ukradeno!“ mrmra nerazumljivo. „Vse ukradeno!“

Položim ji prst na ustnice in ji narekujem neko molitev. Kajti ti trenotki so bili predragoceni za posvetne stvari. Ona pa nadaljuje s silno težavo:

„Zdaj rečeš lahko po vsi pravici, da ti je nekdo ukradel denar, in morda se ti posreči, da ga zopet najdeš. Bila sem ravno na potu, da ti to povem, in da mi daš zopet kaj denarja, ko me zasači grozna kolera. — Moli dalje, saj tako ne bodem več dolgo.“

„Artur, odpusti mi!“ pravi čez nekoliko časa s slabim glasom, in smrtni pot ji stopa na blede čelo.

„Resnično obžalujem, kar sem storila tebi in Klari. Odpusti mi, kakor naj mi odpusti Bog!“

Močno ganjen padem na kolena in ji poljubim že mrzlo roko.

„Iz srca!“ rečem in ji zatisnem očesi. Umrla je — — —

Trudil sem si na vse mogoče načine, da bi dobil ukradeni denar nazaj. Zdaj bi lahko sporočil gospodu Koširju o tatvini, ne da bi se kaj zlagal. — Med potjo, ko sem šel domov, potem vso noč in pri bornem pogrebu moje nesrečne žene so me mučile njene besede. Mislil sem hitro pisati gospodu Koširju in hitro mu pismo poslati, da bi se zopet ne premislil, — a tega nisem storil. — Še vedno ni nobenega poročila od gospoda Pavla, in še vedno sem moral gledati vedno večjo bolečino Klarino. Vendar je ostala še vedno moja srčna hčerka, ki mi je svetovala, pomagala in me tolažila, — do onega strašnega večera.

(Konec sledi.)

